

– Основы морали и этики преподаются во всех школах. А вот более подробно узнать об этом предмете ребенок может во время дополнительных занятий.

– **Кто же составляет программу под этот предмет, составляет учебники?**

– Практики – опытные учителя и теоретики – именитая профессура.

– **С какого возраста начинают дети изучать мораль и этику?**

– С дошкольного – и до окончания школы. Но самое критическое и ответственное время – период начальной школы. Как раз в этом возрасте ребенок формируется как личность, начинает общаться более открыто с окружающим миром.

– **Мне все же кажется, что растолковать подростку, что такое христианская мораль – дело не самое простое. Суть лекций, конечно, он запомнит. Но будет ли руководствоваться этими принципами в жизни?**

– Очень часто занятия проходят как бы в игровой форме. Но, замечу, нив коем случае мы не навязываем детям какие-то догмы. Они всегда имеют право выбора.

– **А кто читает этот предмет школьникам?**

– Обычно специалист, который прошел специальную подготовку и хорошо знает историю, литературу.

– **А церковники в школы допускаются?**

– Однозначно – нет. В Соединенных Штатах это запрещено Конституцией. Если кто-то хочет изучать религию – это уже другой вопрос. Религиозное образование в США полностью под опекой служителей культа. И школа никакого отношения к этому не имеет.

– **Ну а если кто-то из родителей все-таки заподозрит, что в школе ребенка приобщают к чуждой ему религии?**

– Обычно у нас таких конфликтов не возникает. Хотя у некоторых родителей периодически появляются различные вопросы. Тогда им квалифицированные педагоги объясняют суть предмета: что это не приобщение ребенка к религии, а приобщение к правильным морально-этическим нормам, здоровому образу жизни. В итоге родители меняют свое мнение и ничего против такого предмета как основы морали и этики не имеют.

(Интервью взяла кор. газеты "Киевские ведомости" В.Полушкина)

О.Поликовская (Россия)

КУРС ИСТОРИИ РЕЛИГИИ В ШКОЛАХ ПРЕДУСМОТРЕН СТАНДАРТАМИ РОССИЙСКОГО ОБЩЕСТВА

Курс "Основы христианской морали преподаётся в российских школах.

– **Ольга Александровна, в России это обязательный предмет?**

– У нас каждый ребенок сам решает изучать его или нет. То есть основы морально-этического воспитания не входят в число обязательных предметов. Это – как секция или кружок.

– **И чему же там учат?**

– На первое место ставится возрождение традиций и культуры народа. А в России, как и в Украине, она имеет христианские корни. Возьмем, к примеру, пословицы и поговорки. Когда мы их проанализировали, то выяснилось: практически все взяты из Библии. Что же плохого в том, если дети будут знать об этом?

– **А кто преподает мораль и этику?**

– Могут и учителя литературы, истории.

– **Итак, морально-этическое воспитание в российских школах основывается на принципах христианства. Ну а если ребенок хочет изучать этические нормы какой-то другой религии?**

– Для этого в школах существует другой курс – история религий. Он предусмотрен стандартами российского образования. Но каждая конфессия в России сейчас ведет очень активную работу, чтобы основы исповедуемой ею религии попали в школьную программу. С одной стороны – это хорошо. А с другой – я убеждена, что в школу церковников допускать нельзя. Ведь во всем мире школа отделена от церкви. Вопросы же религиозной принадлежности – это личное дело каждой семьи. Вне школы, по решению родителей,

дети могут изучать любые предметы религиозной направленности. В школе же их быть не должно.

(Интервью взяла кор. газеты "Киевские Ведомости" В.Полушкина.
Газета от 2 апреля 2001 г.)

С.Лячинський (Київ)

РЕЛІГІЄЗНАВЧА ОСВІТА У КІЄВО-МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Курс “Релігієзнавство-2” (конфесійне релігієзнавство), який традиційно щороку викладається в Національному університеті “Києво-Могилянська академія”, належить до числа вибіркових, але з року в рік відбувається. Студенти мають зацікавлення у глибшому вивченні релігій, отриманні з перших уст інформації про різні релігійні течії, що допомагає їм виробити адекватну їх оцінку й сприйняття. Це закономірно, адже головною ідеєю цього курсу є утвердження релігійної свободи і принципів толеранції, плюралізму у релігійній сфері, яке потребує ретельного вивчення тієї чи іншої релігії, порівняння з іншими. Інформація про деякі з них, особливо у ЗМІ, часто просто не відповідає дійсності, факти подаються перекручено і тенденційно. Тим більш важливо було отримати вичерпні відповіді на часом гострі питання і вже самостійно робити висновки.

Можна сказати, що цей навчальний курс є один з небагатьох предметів, який має практичне спрямування, знайомить студентів із релігійним життям України у безпосередньому діалозі з носіями тієї чи іншої релігійної традиції, дозволяє застосувати на практиці набуті знання з “Релігієзнавства-1”, філософії, історії, збагатити власний світогляд цінностями релігійного толеранції і свободи, які є важливими для будь-якого демократичного суспільства. Тому хочемо висловити подяку професору Анатолію Миколайовичу Колодному за велику роботу з організації та проведення цього курсу.

Першою була зустріч із представниками **віри Багаї**. Ми почули досить багато про вчення Багаї, переконалися, що ця релігія проповідує єднання, братерство у відносинах між людьми. Однак носії цієї релігії східного походження, відчувалося, були малопідготовлені до лекції, тому їх розповідь вийшла дещо спонтанною і хаотичною: спочатку ми почули виклад елементів віровчення і лише наприкінці, коли залишалось мало часу, вони почали розповідати про історію їх релігії. Мої запитання до них стосувалися їх самоідентифікації за принципом розуміння Бога (є їхня релігія теїстичною чи деїстичною). Чіткої відповіді я так і не одержав.

Наступними були **Свідки Єгови**. Двоє молодих людей – добре підготовлених у плані знання Біблії. Основні елементи віровчення були подані чітко й зрозуміло. Оскільки я знав, що Свідки Єгови – один з небагатьох антитринітарних напрямів у християнстві, запитання стосувалися саме цього елементу їх віровчення: чому вони визнають Христа Сином Божим, а не Богом, одним із членів Трійці. Відповідь була. В цьому питанні вони спираються на Біблію, яка говорить саме на користь такого розуміння Христа. Коли я задав наступне запитання “Яким чином Ви уявляєте спасіння і єднання з Богом, якщо Спаситель не є Богом” – було сказано, що це складне богословське питання, і його розгляд займе багато часу.

Наступне запитання стосувалося того, чому ми повинні ХХ століття вважати “останніми днями в житті людства”. Була дана відповідь, що численні війни, землетруси, голод, про які говориться в Біблії, відбуваються у великій кількості саме зараз і це свідчить про кінець світу, котрий відбудеться незабаром. Але ж таке було у всі епохи життя людства, більше того, зараз, порівняно із минулими епохами, набагато менше людей голодує, і епідемії не знищують третину населення Європи (як чума в середні віки). Фактично ми залишилися на своїх позиціях, але принаймні можна зрозуміти механізм виникнення будь-якого апокаліптичних настроїв, очікувань, якими була сповнена історія християнства.

Загальне враження про цю конфесію – хороше фінансування (це зрозуміло з кількості і якості літератури) добра організованість.